



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



# İNCELEME, TESPİT ve İLK MÜDAHALE HİZMETLERİ



WEglobal





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## İÇİNDEKİLER

GİRİŞ .....	3
KORUNMA İHTİYACI OLAN ÇOCUĞA (KİOÇ) YÖNELİK HİZMETLER.....	4
İl Değerlendirme Kurulunun Görev ve Sorumlulukları.....	4
Sosyal Hizmet Merkezlerinin Görev ve Sorumlulukları.....	6
ÇOCUK KORUMA, İLK MÜDAHALE VE DEĞERLENDİRME BİRİMİ (ÇOKİM) .....	8
Birimde Yürütölen İşlemler.....	8
Sosyal İnceleme Süreci .....	12
Acil Korunma İşlemleri .....	13
Aileye Teslim Süreci .....	14
NELER ÖĞRENDİK?.....	15
SORULAR.....	17
KAYNAKLAR.....	22



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## Öğrenme Çıktıları

Katılımcı sosyal çalışma görevlilerinin, program sonunda aşağıda belirtilen bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazanmış olması beklenir.

- \* *Bilgi (Kuramsal ve/veya olgusal bilgi olarak tanımlanmıştır.)*
  - i. Çocuk koruma alanında inceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine yönelik temel bilgileri bilir ve açıklar.
  - ii. Çocuk koruma alanında inceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerinin uygulama temeli de dahil olmak üzere hak, sorumluluk ve yükümlülüklerini bilir.
- \* *Beceriler (Bilişsel ve/veya uygulama becerileri olarak tanımlanmıştır.)*
  - i. Uygulamalı olarak çocuk koruma alanında inceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine yönelik yorum ve analiz yapma becerisi kazanır.
- \* *Yetkinlikler*
  - i. Alana Özgü Yetkinlik
  - ii. Bilgi Edinebilme Yetkinliği
  - iii. Sorumluluk Alabilme
- \* *Bunlara ek olarak katılımcıların aşağıda yer alan bilgi, beceri ve tutumları kazanmış olmaları beklenir:*
  - i. Hatırlama (Çocuk koruma ve refah sistemi içerisinde Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütölen inceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine ilişkin uygulamanın esaslarını ve yöntemini tanımlayabilir.)
  - ii. Anlama (İnceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine ilişkin uygulama sistemini ilişkilendirebilir, karşılaştırabilir.)
  - iii. Uygulama (İnceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine ilişkin uygulamaları vaka bazlı yürütebilir, neden sonuç ilişkilerini ön görebilir.)
  - iv. Analiz etme (İnceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine ilişkin uygulamanın esaslarını, uygulama yöntemi ve sistemini kategorize edebilir, uygulamalar arasında bağlantı kurabilir.)
  - v. Değerlendirme (İnceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine ilişkin uygulamaları planlayabilir ve değerlendirebilir.)
  - vi. Oluşturma (İnceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine ilişkin faaliyetleri yönetebilir ve yönlendirebilir.)

## Anahtar Sözcükler

Çocuk Koruma, İlk Müdahale, Korunma İhtiyacı Olan Çocuk, ÇOKİM





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## GİRİŞ

Bu derste çocuk koruma ve refah sistemi içerisinde Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütölen inceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetlerine ilişkin uygulama esaslarının, yönteminin ve sisteminin temelleri ele alınacaktır. Bu dersin amacı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütölen inceleme, tespit ve ilk müdahale hizmetleri hakkında temel düzeyde bilgi alt yapısının oluşturulmasıdır.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın uygulama esaslarının temelini oluşturan 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 3. maddesi, çocuk koruma alanının çerçevesini çizien çeşitli tanımları içermektedir. Buna göre **korunmaya ihtiyacı olan çocuk**, beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup;

1. Ana veya babasız, ana ve babasız,
2. Ana veya babası veya her ikisi de belli olmayan,
3. Ana ve babası veya her ikisi tarafından terk edilen,
4. Ana veya babası tarafından ihmal edilip; fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuğu ifade etmektedir.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu uyarınca ise korunma ihtiyacı olan çocuk, "bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru olan çocuk" şeklinde tanımlanmaktadır. Çocuk Koruma Kanunu gereğince bu kapsamdaki çocukların tespit edilmesi halinde adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık, eğitim ve sivil toplum kuruluşları tarafından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bildirilmesi gerekmektedir. Çocuk ile çocuğun bakımından sorumlu kimseler de çocuğun korunma altına alınması amacıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına başvurabilmektedir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı derhâl yapmakla yükümlüdür. Bildirilen olaylarla ilgili araştırma ve inceleme aşaması, doğru tespit ve müdahale için önem arz etmektedir.

Müdahale sürecine rehberlik eden aşamada çocuğun örselenmeden gerekli ihtiyacının karşılanması için oldukça hassas ve özenli olunması, temel bilgi ve becerilere sahip olunması ve iş birliği ile koordinasyonun sağlanması gerekmektedir. Bu amaçla korunma ihtiyacı olan çocuğa yönelik inceleme, tespit ve müdahale için farklı mekanizmalar oluşturulmuştur.

**Bu derste korunmaya ihtiyacı olan çocuğa yönelik hizmetler hakkında oluşturulan mekanizmaların bir parçası olarak il değerlendirme kurulu ile sosyal hizmet merkezlerinin görev ve sorumlulukları ile çocuk koruma ilk müdahale ve değerlendirme birimleri (ÇOKİM) hakkında bilgilere yer verilecektir.**





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## KORUNMA İHTİYACI OLAN ÇOCUĞA (KİOÇ) YÖNELİK HİZMETLER

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kendisine bildirilen olaylarla ilgili korunmaya ihtiyacı olan çocuklara yönelik bildirim, tespit, başvuru ve yükümlülüklerine ilişkin hususlar, 31945 sayılı ve 6 Eylül 2022 tarihli Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik uyarınca açıkça belirtilmektedir. Bu doğrultuda, korunma ihtiyacı olan çocukların tespiti ve durumlarının incelenmesi görevi Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinin sorumluluğundadır. ASH İl Müdürlükleri korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında basın ve yayın organları ile benzeri iletişim araçlarında çıkan haberleri ve her türlü duyumu ihbar kabul edip ayrıca bir talimat beklemeden derhal harekete geçerek bunları araştırmakla yükümlüdür. İlgili mevzuat gereği ASH İl Müdürlükleri kendisine bildiri mi yapılan çocuklar hakkında her türlü araştırmayı yapmakla görevlidir.



Bu kapsamda, çocuk hakkında araştırma ve sosyal inceleme yapılmasında çocuğun, yasal temsilcisinin veya akrabalarının bulunduğu yerdeki ASH İl Müdürlükleri, sosyal hizmet merkezleri, çocuk koruma ilk müdahale ve değerlendirme birimi veya çocuk bakım kuruluşları yetkilidir. Yapılan incelemeler sonucunda çocuk hakkında uygulanacak hizmetin belirlenmesi ve değiştirilmesine yönelik değerlendirmeler, ASH İl Müdürlükleri bünyesinde oluşturulan il değerlendirme kuruluna sunularak kurul tarafından karara bağlanmaktadır.

4

### İl Değerlendirme Kurulunun Görev ve Sorumlulukları



İl Değerlendirme Kurulu, Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında tedbirlere ve hizmet modellerine karar vermek ya da önceki mesleki çalışmalar sonucunda verilmiş kararlara yapılan itirazları görüşmek üzere il müdürlüğü bünyesinde oluşturulan kuruldur. **Kurul; ASH İl Müdürünün onayı ile başkan dâhil en az üç, en fazla dokuz üyeden oluşmaktadır.** Bu üyeler, ASH İl müdürü, ASH İl Müdür yardımcısı veya şube müdürü başkanlığında, tercihen il müdürlüğünde veya farklı kuruluşlarda çalışan, idareci olmayan sosyal çalışma görevlilerinden seçilmektedir. Gerek görüldüğü takdirde kurulda görüşülen vakaya ilişkin konularda ilgili personel, kurul toplantısına davet edilebilmektedir. Kurulda alınan kararlar, üyelerin görüşlerini açıklamalarından sonra oybirliği veya oy çokluğu ile alınmaktadır. Oyların eşitliği halinde ise kurul başkanının oy verdiği yönde çoğunluk





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



sağlanmış kabul edilerek karşı oyun şerhi gerekçesiyle birlikte tutanağa eklenerek imzalanmaktadır (Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 2022).

Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde il değerlendirme kurulunun görevleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- "Sosyal hizmete ihtiyacı olduğu bildirilen çocuk ve gençlerin durumlarına uygun sosyal hizmet modelini değerlendirerek karara bağlamak.
- Sosyal hizmet merkezleri bünyesinde kurulan sosyal hizmet komisyonları, kuruluş koordinasyon komisyonları ve Bakanlığın diğer komisyonları tarafından talep edilen bakım tedbiri kararlarının alınması, hizmet modeli değişikliği, bakım tedbirinin kaldırılması veya uzatılması ile ilgili talepleri ilgisine göre mahkemeden talep etmek veya gerekli işlemleri gerçekleştirmek üzere karara bağlamak.
- Sosyal inceleme sürecinde korunma ihtiyacı olan çocuk hakkında, kuruluşlar arasında ortaya çıkan mesleki görüş ayrılıkları ve uygulanacak tedbirler hakkındaki ihtilafları görüşerek karara bağlamak.
- İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının sosyal hizmet birimlerinin ve sosyal çalışma görevlilerinin yaptığı ve bildirim esas teşkil eden sosyal incelemeleri değerlendirmek ve karara bağlamak.
- Bakım ve korunma altına alınan çocukların öncelikle aile odaklı hizmet modelleri olmak üzere, ev tipi sosyal hizmet birimleri ve çocuk evleri sitelerinden hizmet almaları, ihtiyaç duyacakları psiko-sosyal destek programlarını veya durumuna uygun ihtisas kuruluşuna yerleştirilmelerini değerlendirerek karara bağlamak.
- Çocukların bireysel özelliklerine ve durumuna uygun olarak uygulanan psiko-sosyal destek programının ihtiyaç hâlinde uzatılmasına ilişkin değerlendirme yapmak ve karar vermek.
- Bakım ve koruma altındaki çocukların hizmet aldığı ihtisas kuruluşunun değişmesini veya yeniden değerlendirilmesini gerektiren hallerde karar vermek.
- Bakım ve koruma altında bulunan çocukların kuruluşlar arası nakil talepleri ile il dışı nakillere konu çocukların nakil taleplerini değerlendirmek ve karara bağlamak.
- Tedbir kararına neden olan şartların ortadan kalkması durumunda, çocuğun gelişimi göz önünde bulundurularak tedbir kararlarının kaldırılmasına, kanunda öngörülen sebepler ile uzatılmasına veya değiştirilmesine dair talepleri mahkemeden talep etmek üzere değerlendirmek ve karara bağlamak.
- Sosyal hizmet ve psikososyal destek süreçleri hakkında ilde ortaya çıkan mesleki sorunlara ilişkin il müdürlüğüne görüş vermek.
- İl müdürlüğüne bağlı kuruluşların kapasitelerindeki, ihtisas alanındaki veya hizmet modelindeki değişiklik taleplerini değerlendirerek ilgili makamlara iletmek üzere raporlamak.
- İl müdürlüğünün görevlendirmesi hâlinde Bakanlığın tüm sosyal hizmet modellerine ilişkin mesleki değerlendirmeleri yapmak ve karara bağlamak.



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



- Okul, hastane, belediye, kolluk, adli makamlar veya göç idaresi sosyal hizmet birimleri ile koordinasyon içinde çalışarak her yılın sonunda sosyal hizmet faaliyet raporu hazırlamak ve bu rapor çerçevesinde bir sonraki yıla ait sosyal hizmet iş birliği planını oluşturarak il müdürlüğüne sunmak.
- Sivil toplum kuruluşları ile yapılacak iş birliği ve ortak projeler hakkında, talep edilmesi hâlinde, fayda analizini ve mesleki değerlendirmeleri rapor hâlinde il müdürlüğüne sunmak.
- İl müdürlüğü ve bağlı kuruluşlarca yürütölen sosyal inceleme süreçlerine ilişkin, hizmet alanlar tarafından yapılan itirazları değerlendirmek ve karara bağlamak.
- İl müdürlüğüne bağlı birim veya kuruluşlarda bulunan sosyal hizmet komisyonu, kuruluş koordinasyon komisyonu, vaka değerlendirme komisyonu ve diğer komisyonların sosyal hizmet modellerine ilişkin kararlarına hizmet alanlar tarafından yapılan itirazları, gerekirse yeni bir inceleme yaptırmak suretiyle değerlendirmek ve karara bağlamak”.

## Sosyal Hizmet Merkezlerinin Görev ve Sorumlulukları

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu uyarınca ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından korunma ihtiyacı olduğu değerlendirilmesi yapılan çocuk hakkında hazırlanan raporlar esas alınarak çocuğun uygun sosyal hizmet modelinden yararlandırılması için gerekli işlemler yapılmaktadır. Sosyal hizmet merkezlerine (SHM) bildirilen vakalarda da merkezler kendisine bildirilen olaylarla ilgili **derhâl** çocuğun ve/veya yasal temsilcisinin ve/veya akrabalarının adresinde veya bulunduğu yerde sosyal inceleme yapmakla yükümlüdür.



6

“

Burada geçen “derhal” zaman zarfı herhangi bir saati, günü veya süreyi belirtmemekte; ancak **“vakit kaybetmeden, mümkün olan en kısa zamana”** vurgu yapmaktadır. Bu nedenle çocuğun yüksek yararı ve mevcut mevzuat göz önünde bulundurularak mümkün olan en kısa sürede işlemlerin başlaması önemlidir.



”

Yapılan sosyal inceleme ve mesleki değerlendirmeler sonucunda, kanunda suç olarak tanımlanan bir durumun varlığı hâlinde, gerekli adli ve idari işlemler başlatılır. **Çocuk hakkında uygulanacak hizmetin belirlenmesi ve değiştirilmesine yönelik değerlendirmeler, ASH İl Müdürlükleri bünyesinde oluşturulan il değerlendirme kuruluna sunularak kurul tarafından karara bağlanmaktadır.**





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Çocuğun ihtiyaç duyduğu sosyal hizmet modeline göre bir planlama yapılır. 31945 sayılı ve 6 Eylül 2022 tarihli Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in 18. maddesinde "Tedbir kararlarını yerine getirmekle görevli kişi, kurum veya kuruluşlarca, bu tedbir kararlarının nasıl yerine getirileceği konusunda bir plân hazırlanarak uygulamaya konulur." ifadesi yer almaktadır. Bu kapsamda hazırlanan ayrıntılı rapor, oluşturulacak komisyonda değerlendirilerek çocuk hakkında koruyucu ve destekleyici tedbirlerden danışmanlık, sağlık ve eğitim tedbirleri uygun görülmüş ise söz konusu tedbirleri yürütmekten sorumlu kurumlara bildirilerek takibi sağlanır. Çocuk hakkında bakım tedbiri kararı verilmesi halinde, çocuk ilde bulunan uygun çocuk bakım kuruluşuna yönlendirilir. Çocuğun yerleştirildiği bakım kuruluşunun sosyal servisi ile görüşme yapılarak çocuk hakkında bir değerlendirme yapılır. İlde çocuğun durumuna uygun kuruluşun bulunmaması durumunda ASH İl Müdürlüğüne yazılacak resmi yazı ile çocuğun il dışında uygun bir kuruluşta yerleştirilmesi talebinde bulunulur. Hakkında herhangi bir tedbir kararı verilmeden aileye teslim edilen çocukların izlenmesi amacıyla çocuğun dosyası Çocuklar Güvende Ekiplerinin takip etmesi amacıyla Gündüzlü Hizmetler Birimine devredilir. Kapatılan dosyalar, Bakanlığın veri güvenliği ve arşivleme usul ve esasları doğrultusunda korunmalıdır.





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## ÇOCUK KORUMA, İLK MÜDAHALE VE DEĞERLENDİRME BİRİMİ (ÇOKİM)

Çocuk koruma ilk müdahale ve değerlendirme işlemleri, Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile 2012/15 sayılı Çocuk Hizmetleri Genelgesinin 20. maddesi kapsamında korunma ihtiyacı olan ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından gözetim altına alınan çocuklar hakkında yapılan ilk değerlendirme hizmetleri ile uygun hizmet modeli belirleninceye kadar veya çocukların yasal temsilcilerine teslim edilmelerine kadar geçen sürede barınma ve temel gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik işlemler olarak tanımlanmaktadır.



**Çocuklara yönelik ilk değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılması, çocukların gereksiz yere kurum bakımına alınmasının engellenmesi ve faydalanabileceği en uygun hizmet modelinin belirlenmesi oldukça önemlidir.** Bunun yanı sıra, hizmet modelinin belirlenmesi sürecinde oldukça farklı profildeki çocukların aynı yerde kalmalarından dolayı ortaya çıkabilecek olumsuz etkileşimlerin önlenmesi için yeni değerlendirme mekanizmaları ve farklı kurumsal yapıların oluşturulması gerekliliği doğmuştur. Bu kapsamda, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocuklar hakkında uygun hizmet modeli belirleninceye kadar hizmet vermek üzere 07.12.2012 tarihli ve 2012/15 sayılı Bakanlık Genelgesi ile Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimleri (ÇOKİM) oluşturulmuştur.

8

Söz konusu birimler, 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 3. maddesi (f) bendinde tanımlanan kuruluşlardan bağımsız kurulamaması nedeniyle kuruluşların yerleşkeleri içerisinde bağlı birimler veya ek üniteler şeklinde müstakil binalarda açılarak hizmet vermeye başlamıştır. ÇOKİM'ler vasıtasıyla 7-18 yaş aralığında yer alan çocukların, haklarında uygun tedbir kararı belirleninceye veya ailesine/yasal vasisine teslim edilinceye kadar geçen sürede güvenli bir şekilde bakılıp gözetilmesi sağlanmaktadır (ASHB, 2022). Bu sayede çocukların doğrudan kurum bakımına alınmasının önünde bir basamak ve değerlendirme aracı olarak ÇOKİM'ler çocuk hakkında daha doğru ve işlevsel karar mekanizmaların oluşturulması açısından önemli bir hizmet sağlamaktadır.

Bu bölümde; Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimlerinde yürütülecek işlemler, sosyal inceleme süreci, çocuğun aileye teslimi ve Acil Koruma Kararı alınması konuları ele alınacaktır.

### Birimde Yürütölen İşlemler

Korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında uygun hizmet modelinin belirlenmesi veya çocukların yasal temsilcilerine teslim edilmesine kadar geçen sürede çocuklara ilişkin adli ve idari işlemler ile mesleki çalışmalar çocuk koruma ilk müdahale ve değerlendirme birimlerinde yürütölmektedir. Çocuk koruma,





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



ilk müdahale ve değerlendirme birimlerinin işleyişi ile ilgili hususlar 07.12.2012 tarihli ve 2012/15 sayılı Bakanlık Genelgesinde aşağıdaki gibi belirtilmiştir. Buna göre;

- Cumhuriyet Savcılığınca veya çeşitli yollarla durumu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bildirilen çocukların "Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimi"ne yerleştirilmesi, 0-6 yaş gurubu çocukların ise durumuna uygun kuruluşa kabullerinin sağlanması, durumlarının ivedilikle değerlendirilerek uygun hizmet modelinin belirlenmesi ve uygulanması,
- Çocuk hakkında yapılan sosyal inceleme sonrası çocuğun durumuna göre 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 5 ila 9'uncu maddeleri veya 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 21 ila 25'inci maddeleri uyarınca çocuk hakkında öncelikle sağlık, eğitim ve danışmanlık tedbirlerinin değerlendirilmesi, bakım tedbirinin bu kapsamda son seçenek olarak ele alınması,
- Birime bildirilen çocukla ilgili olarak yapılan iş ve işlemlerin sonucundan ihbar veya talepte bulunan ilgili kişi, merci ve kuruluşlara; Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkındaki Yönetmeliğin 6'ncı maddesi uyarınca çocukların güvenliği ve gizlilik ilkesi gözetilerek bilgi verilmesi gerekmektedir.

Çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimlerinin görevleri ise aşağıdaki gibi belirtilerek uygulamanın çerçevesi net olarak belirlenmiştir:

- Çocuk koruma ilk müdahale ve değerlendirme birimleri çocuk teslimlerinde hazırlanması gereken belgeleri kontrol eder ve belgeleri tamamlanan çocukları kabul ederek kütük defterine ve bilişim sistemine kaydeder. İlk müdahale ve değerlendirme sürecinde çocuğun örselenmemesi için ASH İl Müdürlüğü; sosyal hizmet merkezi, kolluk kuvvetleri ve diğer kuruluşlar ile uyumlu ve koordineli bir şekilde çalışır.
- Teslim alınma aşamasında nüfus kaydı ile fiziksel görünümü arasında belirgin fark olduğu gözlemlenen çocuklar olması durumunda, bu çocukların durumu yaşlarının belirlenmesi amacıyla görevli ve yetkili mahkemeye bildirilir. Bu konuda mahkeme tarafından karar verilene kadar çocuk, fiziksel görünüm ve gelişimine uygun bölüme yerleştirilir.
- 0-6 yaş grubunda bulunan çocuklar, ilk müdahale ve değerlendirme birimine yerleştirilmeksizin durumlarına uygun çocuk bakım kuruluşlarına yerleştirilebilir, koruyucu aile veya evlat edinme hizmetinden yararlandırılabilir. Mahkemelerce haklarında re'sen bakım tedbiri kararı verilen çocuklar ilk müdahale ve değerlendirme birimine veya uygun çocuk bakım kuruluşuna teslim edilir. Burada yapılan değerlendirme sonucunda durumuna uygun kuruluşa tertibi yapılarak kütük defterine ve bilişim sistemine işlenir.
- Madde kullanım öyküsü olan çocuklar hakkında İl Müdürlüğünce mahkemeden sağlık tedbiri kararı talep edilir ve alınan karar il sağlık müdürlüğüne bildirilir. Bu çocuklar hakkında aileye teslim veya uygun kuruluşa tertip işlemleri ASH İl Müdürlüğünce gerçekleştirilir.
- İlk müdahale ve değerlendirme birimi, yapılan inceleme ve görüşmeler çerçevesinde gizlilik kararı, kişisel ilişkinin düzenlenmesi, velayet, vesayet, kayımlık, nafaka ve miras hukuku gibi çocuğa özgü hukuki işlemlere ilişkin bir değerlendirme yapar ve ilgili komisyona sunar.



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Aynı Genelgede çocuğun birime kendisinin başvurabileceği ya da ailesi veya yakınları tarafından teslim edilebileceği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra, korunma ihtiyacı içerisinde olduğuna karar verilen çocuk, emniyet ve jandarmanın çocuk veya farklı bir birimde ifadesinin alınmasının ardından Cumhuriyet savcısının talimatı ile durumunda aciliyet olması halinde ise herhangi bir talimat beklenmeksizin birime teslim edilebilir. Birime teslim edilen çocuk hakkında ilgili mahkemeye başvurularak 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre Acil Korunma Kararı talep edilir.

Genelgeye göre çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimlerine kabulü yapılan çocuklar hakkında 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 22'nci maddesi gereğince çocuğun birime geldiği tarihte mahalli mülki amirden gerekli onayın alınması gerekmektedir. Ayrıca 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 9'uncu maddesi gereğince en geç 5 gün içinde ilgili mahkemeye müracaat edilerek acil korunma kararı talep edilmesi ve çocuk hakkında mahkeme kararı alınıncaya kadar en fazla 8 gün bu birimde kalması öngörülmektedir.

Bu süreç içerisinde çocuğa yönelik risk ve ihtiyaçlar belirlenmeli, gerekli mesleki çalışmalar başlatılmalıdır. Öncelikli olarak çocuğun çevreye ve kuruluğa uyum sağlamasına yönelik gerekli mesleki çalışmaların yürütülmesi, risk ve suç içeren davranış kalıplarının önlenmesine/söndürülmesine yönelik mesleki çalışmaların, çocuğun travmatik yaşam deneyimlerinin etkileri ve gelişim dönemi özellikleri dikkate alınarak hassasiyetle planlanması gerekmektedir. Bu süreçte, çocuğun sağlık durumuna ilişkin ilgili sağlık kuruluşlarında tedavi ve takip süreçleri koordine edilmelidir. Ayrıca çocuğun yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve istekleri göz önünde bulundurularak günlük yaşam planının oluşturulması ve uygulanması gerekmektedir.

Çocukla yürütülen bu sürecin yanı sıra, çocuğun ailesi ve bakım verenlerine yönelik çocuğun korunma altına alınma nedenlerine ilişkin inceleme ve araştırmalar başlatılması gerekmektedir. Bu incelemelere ek olarak çocuk ve ailesi ile psikososyal destek çalışmalarının yürütülmesi elzemdir. Ayrıca, yapılan inceleme ve değerlendirme sürecinde, ailenin kabul etmesi halinde aile içinde tespit edilen sorunların çözümü amacıyla aile içi sorunların yönetilmesi, ailenin ve çocuğun çevreye uyumunun sağlanması, çocuğun okula uyumu ve eğitime devamı, kriz yönetimi gibi konularda mesleki çalışmalar yürütülmesi gerekmektedir.

Çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimlerine kabul edilen çocuklara yönelik işlemlerde, çocuğun yüksek yarına ilişkin doğru kararın alınması amacıyla yapılacak inceleme sonucunda, aile yanında desteğe yönelik planlama ya da kurum bakımı hakkında planlama yapılmaktadır (Şekil 1). Çocuğun aile yanına dönme durumunun uygunluğunu değerlendirmek amacıyla hem çocuk hem de aileye yönelik mesleki çalışmalar birlikte yürütülmelidir. Yapılacak mesleki çalışmalar neticesinde çocuğun yüksek yararı gözetilerek aile yanına dönüşünün mümkün olmaması durumunda diğer hizmet modellerinden yararlandırılmasına yönelik işlem başlatılması gerekmektedir. Gerek duyulması halinde aileye yönelik sosyal ve ekonomik destek sağlanabilir. Çocuk hakkında uygun bulunması halinde



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



danışmanlık, eğitim, sağlık tedbiri alınması değerlendirilir. Çocuğun ailesinin yanına dönmesinin riskli olduğu durumlarda bakım tedbiri alınarak öncelikle aile yanında hizmet modelleri değerlendirilmek üzere ihtiyaç halinde durumuna uygun olan kuruluşa yerleştirilmesi sağlanır (Bkz. Şekil 1).

Çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimlerinin işleyişine ilişkin diğer işlemler, çocuk bakım kuruluşlarının usul ve esaslarına göre ilerlemektedir.

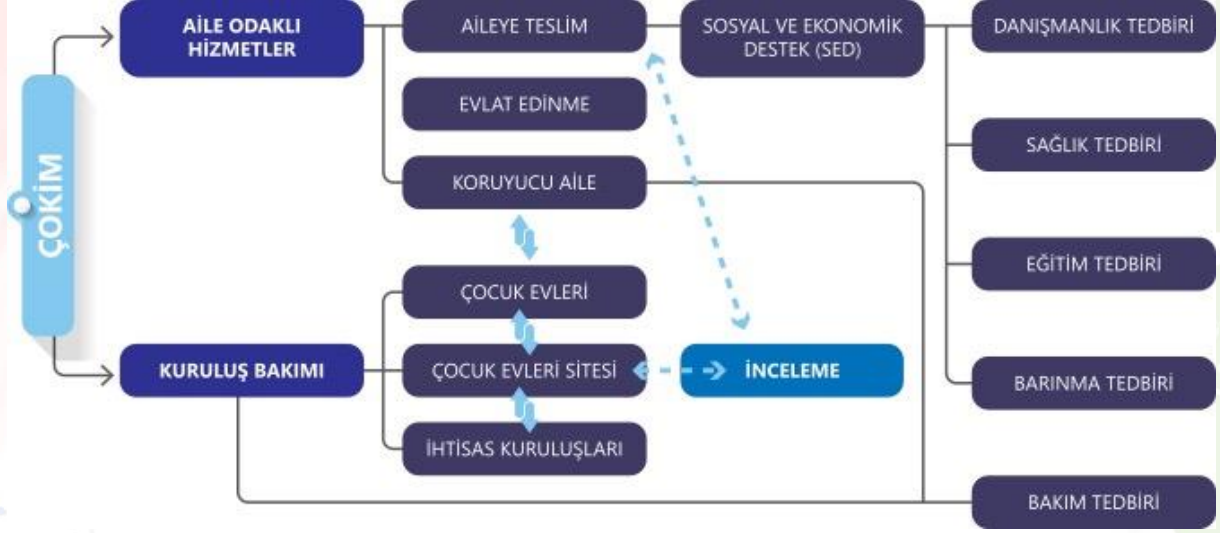
- Sosyal inceleme sürecine imkânlar ölçüsünde çocuğun yasal temsilcisinin veya akrabalarının katılımı sağlanır ve uygulanacak sosyal hizmet modellerinin belirlenmesinde çocuğun ve yasal temsilcisinin talepleri dikkate alınmalıdır.
- Çocuğun yasal temsilcisinin yanında kalmasında herhangi bir sakınca olmadığının ve yasal temsilcisinin sosyoekonomik durumunun yeterli olduğunun tespit edilmesine rağmen yasal temsilcisinin çocuğu teslim almayı kasıtlı olarak reddetmesi hâlinde çocuk teslim edilmez. Ancak çocuğun yasal temsilcisi hakkında 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 97'nci ve 233'üncü maddelerine göre suç duyurusunda bulunulur. Bu durumda bulunan çocukların yasal temsilcileri hakkında nafakaya ilişkin ilgili hüküm gereğince işlem başlatılmalıdır.
- İlk müdahale ve değerlendirme birimince kabulü yapılan ve özel gereksinimi olabileceği değerlendirilen çocuklar hakkında ilgili sağlık kuruluşu ile irtibata geçilerek ÇÖZGER hazırlanabilmesi için gerekli işlemler başlatılmalıdır.
- İlk müdahale ve değerlendirme birimince kabulü yapılan ve kimlik belgesi bulunmayan çocuklar hakkında 5490 sayılı ve 3 Kasım 2017 tarihli Nüfus Hizmetleri Kanununun 18'inci ve 19'uncu maddesine göre il nüfus ve vatandaşlık müdürlüklerinde yapılacak kimlik tescili işlemleri için personel görevlendirilmelidir.
- İlk müdahale ve değerlendirme birimine kabul edilen ergenin gebe olabileceğinin anlaşılması hâlinde ilgili sağlık kuruluşu ile irtibata geçilerek gerekli tetkiklerin yapılması sağlanmalı ve adli bildirim yapılmalıdır. Bu durumda mahkemeden sağlık tedbiri talep edilmesi ve çocuğun durumuna uygun kuruluşa tertibinin ivedilikle yapılması gerekmektedir.



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Şekil 1. ÇOKİM'e Kabulü Yapıldıktan sonra Çocuk Koruma Sistemi



## Sosyal İnceleme Süreci

Çocuk ve ailesine yönelik yapılacak sosyal incelemeler, çocuğa ve çocuğun içinde bulunduğu sistemlere özel olmalıdır. Sistemler, birbiriyle etkileşen unsurlardan oluşan ve bir denge içinde ya da denge eğiliminde olan bir gruptur. Bir sistem alt sistemlerden oluşmaktadır ve aynı zamanda kendisi de diğer sistemlerin bir parçasıdır. Bu sistemler bireyler, aileler, gruplar, kuruluşlar, topluluklar ve toplumlar olabilir. Bireye ve çevreye ayrı ayrı bakmak yerine durum içinde bireyin sistemik etkileşimi önemlidir. Sistem yaklaşımı basit neden-sonuç ilişkileri kurmak yerine sorunları sistemik işlemlerin bir sonucu olarak görebilmeyi sağlar (Zastrow, 2013). Çocuğun içinde bulunduğu sistemler aile, okul, sosyal çevre, komşular vb. çocuğun etkileşimde olduğu diğer alanlar olabilmektedir. Çocuğu bireysel olarak ele almak yerine parçaları, bütünü, çevreyi ve bunların arasındaki ilişkileri göz önünde bulundurmak ilişkileri, bağlantıyı ve bağlamı kavramsallaştırma olanağı sağlar.

Bu nedenle sosyal inceleme aşamasında çocuk odağa alınarak tüm bilgi kaynaklarına başvurulması, çocuğun ailesinin ikamet yerlerinin ziyaret edilmesi, gerekmesi halinde okul, iş yeri vb. diğer bileşenlerle görüşmeler sağlanması gerekmektedir. Bu süreçte çocuğun yaşadığı sosyal çevre, ilgili olduğu tüm kurumlar ve kuruluşlar ve diğer bilgi kaynakları ile iş birliği yapılır.



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Sorunun tanımlanması, ihtiyaçların önceliklere göre sıralandırılması ve çocuk için en acil olan müdahalenin belirlenmesinden sonraki süreçlere kadar tüm değişkenleri kapsayan bir planlama yapılmalı, bu aşamada çocuğun sağlıklı gelişimi ile çocuğun ve ailenin güçlü yönlerine odaklanmaya dikkat edilmelidir. Çocuklar ile yapılan görüşme ve çocuklara yönelik sosyal inceleme sürecinde imkânlar ölçüsünde çocuğun yasal temsilcisinin veya akrabalarının katılımı sağlanmalı ve uygulanacak sosyal hizmet modellerinin belirlenmesinde çocuğun ve yasal temsilcisinin talepleri dikkate alınmalıdır.



## Acil Korunma İşlemleri

Çocuğa yönelik acil korunma kararı alınması hususundaki işlemler 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 9. maddesi uyarınca yürütülmektedir. Derhâl korunma altına alınmasını gerektiren bir durumun varlığı hâlinde çocuk, acil korunma kararı alınıncaya kadar geçen sürede mülki idare amiri onayına istinaden durumuna uygun kuruluşa yerleştirilir veya ailesinin yanına döndürülebilir. **Çocuğun bakım ve gözetim altına alınmasından sonra acil korunma kararının alınması için kurum tarafından çocuğun kuruma geldiği tarihten itibaren en geç beş gün içinde çocuk hâkimine müracaat edilir. Hâkim tarafından, üç gün içinde talep hakkında karar verilir. Hâkim, çocuğun bulunduğu yerin gizli tutulmasına ve gerektiğinde kişisel ilişkinin tesisine karar verebilir.**



13

**“Acil korunma kararı en fazla otuz günlük süre ile sınırlı olmak üzere verilebilir.** Bu süre içinde Kurumca çocuk hakkında sosyal inceleme yapılır. Kurum, yaptığı inceleme sonucunda, tedbir kararı alınmasının gerekmediği sonucuna varırsa bu yöndeki görüşünü ve sağlayacağı hizmetleri hâkime bildirir. Çocuğun, ailesine teslim edilip edilmeyeceğine veya uygun görülen başkaca bir tedbire hâkim tarafından karar verilir. Kurum, çocuk hakkında tedbir kararı alınması gerektiği sonucuna varırsa hâkimden koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilmesini talep eder.” (Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik, 2006).



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## Aileye Teslim Süreci



Çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimine kabul edilen çocuklardan haklarında acil korunma kararı, bakım tedbiri kararı veya barınma tedbiri kararı bulunmayan çocuklara yönelik yapılacak inceleme sonucunda 5395 Sayılı Kanunun 9'uncu maddesi uyarınca çocuğun derhâl korunma altına alınmasını gerektiren bir durumun olmadığı ve yasal temsilcisine teslim edilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı kanaatine varılması hâlinde mülki idare amiri onayı ile çocuğun yasal temsilcisine teslimi yapılabilmektedir. Haklarında acil korunma kararı, bakım tedbiri kararı veya barınma tedbiri kararı bulunan çocuklar hakkında hazırlanan raporların ASH İl Müdürlüğüne ve ilgili mahkemeye gönderilmesi ve çocuk hakkındaki tedbirlerin kaldırılmasının talep edilmesi gerekmektedir. Mahkemenin tedbirleri kaldırmaya yönelik kararı sonrasında aileye teslim işlemleri gerçekleştirilerek kuruluş kayıtları, mahkeme tarafından mevcut tedbirin kaldırılmasına ilişkin verilen kararın ilgililere usulüne uygun olarak tebliği sonrasında kapatılır. Hakkında herhangi bir tedbir kararı verilmeden aileye teslim edilen çocukların izlenmesi amacıyla çocuğun dosyası Çocuklar Güvende Ekiplerinin takip etmesi amacıyla Gündüzlü Hizmetler Birimine devredilmek üzere ASH İl Müdürlüğüne bilgi verilmesi gerekmektedir.

Yapılacak mesleki çalışmalar neticesinde çocuğun yüksek yararı gözetilerek aile yanına dönüşünün mümkün olmaması durumunda diğer hizmet modellerinden yararlandırılmasına yönelik işlem başlatılması gerekmektedir. Gerek duyulması halinde Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında aileye yönelik sosyal ve ekonomik destek sağlanabilir. Çocuk hakkında uygun bulunması halinde çocuğun danışmanlık, eğitim, sağlık tedbiri alınması değerlendirilir. Çocuğun aileye teslim edilmesinden önceki süreçte, çocuk hakkındaki işlemler tamamlanincaya kadar uygun görülmesi hâlinde çocuk, ailesine izinli olarak verilebilir. Refakatsiz çocukların ailesi veya bir yakınına teslim işlemleri ise il göç idaresi müdürlüğüne bilgi verilerek yapılır.

Refakatsiz ve ailesinden ayrı düşmüş çocukların farklı bir ülkede bulunan ailesine teslimine yönelik aile birleşimi işlemleri ise Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Cenevre Sözleşmeleri, Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme ve ilgili diğer uluslararası anlaşmalar kapsamında gerçekleştirilmektedir. Refakatsiz ve ailesinden ayrı düşmüş çocukların aile bağlarının yeniden inşa edilmesi, ailelerin yeniden birleştirilmesi ve kayıp kişilerin bulunmasına yönelik faaliyetler, konsolosluk ve uluslararası kuruluşlar ile ilgili görüşme talepleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Başkanlığı ile Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün koordinesinde Aile Bağlarının Yeniden Tesisi (ABYT) Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi ile iş birliği içerisinde yürütülmektedir. Bu süreçte gizlilik ilkesine riayet edilerek çocukların üstün yararları doğrultusunda hareket edilmelidir.



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## NELER ÖĞRENDİK?

Bu bölümde korunmaya ihtiyacı olan çocuğa yönelik hizmetler ve çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimleri hakkındaki bilgiler alt başlıklar halinde detaylı olarak ele alınmıştır. Bu derste korunmaya ihtiyacı olan çocuğa yönelik hizmetler, il değerlendirme kurulunun görev ve sorumlulukları ile sosyal hizmet merkezlerinin görev ve sorumlulukları bağlamında ele alınmıştır.

İl değerlendirme kurulu, Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında tedbirlere ve hizmet modellerine karar vermek ya da önceki mesleki çalışmalar sonucunda verilmiş kararlara yapılan itirazları görüşmek üzere il müdürlüğü bünyesinde oluşturulan bir kuruldur (Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 2022). Bu kurulun görevleri bu derste ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Sosyal hizmet merkezleri ise kendisine bildirilen olaylarla ilgili **derhâl** çocuğun ve/veya yasal temsilcisinin ve/veya akrabalarının adresinde veya bulunduğu yerde sosyal inceleme yapmakla yükümlüdür. Sosyal hizmet merkezlerinin korunmaya ihtiyacı olan çocuklara yönelik hizmetlerinde işleyiş ve süreç, mevzuat hükümleri doğrultusunda ayrıca değerlendirilmiştir.

Ardından çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimleri (ÇOKİM) hakkında bilgilere yer verilmiştir. ÇOKİM'ler korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında uygun hizmet modelinin belirlenmesi veya çocukların yasal temsilcilerine teslim edilmesine kadar geçen sürede çocuklara ilişkin adli ve idari işlemler ile mesleki çalışmaları yürütmektedir. Bu süreç içerisinde çocuğa yönelik risk ve ihtiyaçlar belirlenerek gerekli mesleki çalışmalar başlatılmaktadır. Öncelikli olarak çocuğun çevreye ve kuruluşa uyum sağlamasına yönelik gerekli mesleki çalışmaların yürütülmesi, risk ve suç içeren davranış kalıplarının önlenmesine/söndürülmesine yönelik mesleki çalışmaların, çocuğun travmatik yaşam deneyimlerinin etkileri ve gelişim dönemi özellikleri dikkate alınarak hassasiyetle planlanması yapılmaktadır. Bu süreçte, çocuğun sağlık durumuna ilişkin ilgili sağlık kuruluşlarında tedavi ve takip süreçleri koordine edilmekte ve çocuğun yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve istekleri göz önünde bulundurularak günlük yaşam planı oluşturulmaktadır.

Bu birimlerde yürütölen işlemler; sosyal inceleme süreci, acil koruma işlemleri ve aileye teslim süreçleri uygulama ve mevzuat bağlamında ele alınmıştır.

Bu derste aktarılan bilgiler işığında inceleme, tespit ve müdahale hizmetleri idari süreç ve uygulama süreci aşağıdaki gibi özetlenebilir.

### İdari Süreç

İdari süreçte, korunmaya ihtiyacı olan çocuğa yönelik hizmetler bağlamında çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimleri hakkındaki çalışmalar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Kalite Hizmetleri Daire Başkanlığı koordinasyonunda ASH İl Müdürlüklerince yürütölmektedir. Her bir faaliyet, ilgili daire başkanlığınca takip edilmektedir. Takip ve





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



koordinasyonun yanı sıra, ilgili daire başkanlığınca proje ve programların geliştirilmesine yönelik çalışmalar da yürütölmektedir.

### Uygulama Süreci

Uygulama sürecinde ise korunmaya ihtiyacı olan çocuğa yönelik hizmetler Aile Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinin çocuk hizmetleri birimleri koordinasyonunda, Sosyal Hizmet Merkezlerince yürütölmektedir. Bu kapsamda illerde doğrudan çocuk ve aileye yönelik çalışmalar yürütölmektedir. Korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında uygun hizmet modelinin belirlenmesi veya çocukların yasal temsilcilerine teslim edilmesine kadar geçen sürede çocuklara ilişkin adli ve idari işlemler ile mesleki çalışmalar ise çocuk koruma ilk müdahale ve değerlendirme birimlerince (ÇOKİM) yürütölmektedir. Tüm bu faaliyetler, ÇOKİM ve SHM'ler tarafından düzenli olarak ASH İl Müdürlüklerine; ASH İl Müdürlüklerince ise Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğüne resmi yazı ile bildirilmektedir.



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## SORULAR

- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre adli merciler, korunma ihtiyacı olan çocuğu hangi kuruma bildirmekle yükümlüdür?
  - İl veya İlçe Emniyet Müdürlüğüne
  - Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine
  - Cumhuriyet Başsavcılığına
  - Çocuk Mahkemesine
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı ne kadar süre içinde yapar?
  - 24 saat
  - 48 saat
  - 5 gün
  - Derhal
- Aşağıdakilerden hangisi korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında ilk müdahale ve değerlendirme birimlerince yürütölen çalışmalardan **değerildir**?
  - Uygun hizmet modelinin belirlenmesine yönelik çalışmalar
  - Çocuklara ilişkin adli ve idari işlemlerin takibi
  - Soruşturma ve kovuşturma
  - Aile ile görüşme
- Aşağıdaki hangisi korunma ihtiyacı olan çocuğa yönelik inceleme ve tespit sürecinde Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinin görevleri hakkında **yanlış** bilgi içermektedir?
  - Korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında kitle iletişim araçlarında çıkan haberler ile çağrı merkezlerine gelen ihbar ve şikâyet kanalları aracılığıyla elde ettiği her türlü duyumu, ayrıca bir talimat beklemeden değerlendirerek gerekli iş ve işlemleri yapar.
  - 5395 sayılı Kanun çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından korunma ihtiyacı olduğu değerlendirilen çocuklar hakkında uygun sosyal hizmet modellerinden yararlandırılmaları için gerekli işlemler yapılır.
  - Bildirilen olaylarla ilgili 3 gün içinde çocuğun ve/veya yasal temsilcisinin ve/veya akrabalarının adresinde veya bulunduğu yerde sosyal inceleme yapılır.
  - Yapılan sosyal inceleme ve mesleki değerlendirmeler sonucunda, kanunda suç olarak tanımlanan bir durumun varlığı hâlinde, gerekli adli ve idari işlemler başlatılır.



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



5. Çocuk koruma ilk müdahale ve değerlendirme birimince kabulü yapılan ve özel gereksinimi olabileceği değerlendirilen çocuklar hakkında ..... hazırlanabilmesi için gerekli işlemler başlatılır.  
Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?  
a) ÇÖZGER  
b) Uygulama Planı  
c) Etik Kurul Raporu  
d) Psikososyal Değerlendirme Formu
6. Acil Korunma Kararında, durumun özelliğine uygun şekilde hızlandırılmış bir süreç öngörölmüştür. Buna göre, Acil Korunma Kararı alınması için Kurum tarafından çocuğun kuruma geldiği tarihten itibaren en geç ..... içinde çocuk hâkimine müracaat edilir.  
Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?  
a) 3 gün  
b) 5 gün  
c) 10 gün  
d) 15 gün
7. Çocuğun kuruluşa kabulünün yapılmasından sonra çocuğun risk ve ihtiyaçları belirlenerek bir ..... planı hazırlanarak ilgili mahkemeye gönderilmelidir. Bu planı doğrultusunda ise çocuğun risk ve ihtiyaçlarına uygun olarak bireysel danışmanlık alınması, grup çalışmalarını düzenlenmesi sağlanmaktadır.  
Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?  
a) Uygulama  
b) Değerlendirme  
c) Araştırma  
d) Bakım
8. Çocuğun yasal temsilcisinin yanında kalmasında herhangi bir sakınca olmadığının ve yasal temsilcisinin sosyoekonomik durumunun yeterli olduğunun tespit edilmesine rağmen, yasal temsilcisinin çocuğu teslim almayı kasıtlı olarak reddetmesi hâlinde aşağıdaki işlemlerden hangileri yapılır?  
a) Çocuk SED ile aileye teslim edilir  
b) Çocuğun yasal temsilcisi hakkında Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddelerine göre suç duyurusunda bulunulur  
c) Çocuk aileye teslim edilmez  
d) Bu durumda bulunan çocukların yasal temsilcileri hakkında nafakaya ilişkin ilgili hüküm gereğince işlem yapılır



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



9. 0-6 yaş grubunda bulunan çocuklar ilk müdahale ve değerlendirme birimine yerleştirilmeksizin diğer hizmet modellerinden yararlandırılır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?
- Çocuk evlerine yerleştirilebilir
  - Koruyucu aile hizmetinden yararlandırılabilir
  - Evlad edinme hizmetinden yararlandırılabilir
  - Kreş veya gündüzlü merkezlere yerleştirilir
10. Acil Korunma Kararında, durumun özelliğine uygun şekilde daha hızlandırılmış bir süreç öngörülmüştür. Buna göre, Acil Koruma Kararı alınması için Kurum tarafından yapılan talep Hâkim tarafından ..... içinde değerlendirilir. Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- 3 gün
  - 7 gün
  - 10 gün
  - 15 gün
11. Hakkında herhangi bir tedbir kararı verilmeden aileye teslim edilen çocukların izlenmesi amacıyla çocuğun dosyası ..... devredilmek üzere ASH İl Müdürlüğüne bilgi verilmesi gerekmektedir. Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- Çocuklar Güvende Ekiplerinin takip etmesi amacıyla Gündüzlü Hizmetler Birimine
  - Çocuk Mahkemesine
  - Çocuk Savcısına
  - Çocuk Koruma, İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimine
12. Yapılacak mesleki çalışmalar neticesinde çocuğun yüksek yararı gözetilerek öncelikli olarak ..... değerlendirilmesinin mümkün olmaması durumunda diğer hizmet modellerinden yararlandırılmasına yönelik işlem başlatılması gerekmektedir. Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- Aile yanına dönüşünün
  - Uygun çocuk kuruluşuna yerleştirilmesinin
  - Uygun sağlık kuruluşuna yerleştirilmesinin
  - Savcılık talimatı alınmasının



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



- 13.** Çocuğun kuruluşa kabulünün yapılmasından sonraki ..... içinde risk ve ihtiyaçları belirlenerek bir Uygulama Planı hazırlanarak ilgili mahkemeye gönderilmelidir. Uygulama planı doğrultusunda ise çocuğun risk ve ihtiyaçlarına uygun olarak bireysel danışmanlık alınması, grup çalışmaları düzenlenmesi sağlanmaktadır. Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- a) 1 ay  
b) 10 gün  
c) 15 gün  
d) 21 gün
- 14.** Korunma ihtiyaçı olan çocuklar hakkında uygun hizmet modelinin belirlenmesi veya çocukların yasal temsilcilerine teslim edilmesine kadar geçen sürede çocuklara ilişkin adli ve idari işlemler ile mesleki çalışmalar nerede yürütölmektedir?
- a) ÇES  
b) İÇES  
c) ÇEKOM  
d) ÇOKİM
- 15.** İdari süreçte, korunmaya ihtiyaçı olan çocuğa yönelik hizmetler ve çocuk koruma, ilk müdahale ve değerlendirme birimleri hakkındaki çalışmalar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde hangi daire başkanlığı koordinasyonunda yürütölmektedir?
- a) Bakım Hizmetleri DB  
b) Yönetim Hizmetleri DB  
c) Kalite ve Hizmet Planlama DB  
d) Öksüz, Yetim ve Gündüzlü Hizmetler DB
- 16.** Korunmaya ihtiyaçı olan çocuğa yönelik hizmetler Aile Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinin çocuk hizmetleri birimleri koordinasyonunda ..... yürütölmektedir. Bu kapsamda illerde doğrudan çocuk ve aileye yönelik çalışmalar yürütölmektedir. Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- a) Sosyal Hizmet Merkezlerince  
b) Çocuk Mahkemelerince  
c) Çocuk İzlem Merkezlerince  
d) Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezlerince



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



17. Çocuğun aileye teslim edilmesinden önceki süreçte, çocuk hakkındaki işlemler tamamlanıncaya kadar uygun görülmesi hâlinde çocuk ailesine izinli olarak verilebilir. Refakatsiz çocukların ailesi veya bir yakınına teslim işlemleri ise ..... bilgi verilerek yapılır. Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- a) İl Göç İdaresi Müdürlüklerine  
b) Çocuk Mahkemesine  
c) Kolluk Kuvvetlerine  
d) Kuruluş Müdürüne
18. ÇOKİM'ler vasıtasıyla hangi yaş aralığında yer alan çocuklar hakkında uygun tedbir kararı belirleninceye veya ailesine/yasal vasisine teslim edilinceye kadar geçen sürede güvenli bir şekilde bakılıp gözetilmesi sağlanmaktadır?
- a) 13-18 yaş  
b) 10-15 yaş  
c) 0-6 yaş  
d) 7-18 yaş
19. Çocuk hakkında yapılan sosyal inceleme sonrası çocuğun durumuna göre 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 5'inci ve 9'uncu maddeleri veya 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 21 ve 25'inci maddeleri uyarınca çocuk hakkında öncelikle sağlık, eğitim ve danışmanlık tedbirlerinin değerlendirilmesi, ..... bu kapsamda son seçenek olarak ele alınması gerekmektedir. Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- a) Bakım tedbirinin  
b) Sağlık tedbirinin  
c) Güvenlik tedbirinin  
d) Barınma tedbirinin
20. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 9'uncu maddesi gereğince en geç 5 gün içinde ilgili mahkemeye müracaat edilerek acil korunma kararı talep edilmesi ve çocuk hakkında mahkeme kararı alınıncaya kadar en fazla ..... kadar bu birimde kalması öngörülmektedir. Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- a) 3 ay  
b) 5 gün  
c) 8 gün  
d) 3 gün




Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



## KAYNAKLAR

- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2020). *23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 100. Yılına Özel Çocuk Bülteni*, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2021). *Çocuk Politikaları Serisi/2-Çocuk Hakları ve Türkiye Uygulaması – 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Özel Yayını*, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2022). *İdare Faaliyet Raporu*, Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2013). *Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2013–2017*.
- Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. (1989).
- Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ulusal ilk rapor. (1999) Ankara: T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Yayını.
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun. (1994, 11 Aralık). Resmi Gazete (Sayı: 2213).
- Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik. (2022, 6 Eylül). Resmi Gazete (Sayı: 31945).
- Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu Ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik (2006, 24 Aralık) Resmi Gazete (Sayı: 26386).
- Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. (2006, 23 Aralık). Resmi Gazete (Sayı: 26386).
- Çocuk Koruma Kanunu. (2005, 15 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 25876).
- Sosyal Hizmetler Kanunu. (1983, 27 Mart). Resmi Gazete (Sayı: 18059). T. C. Anayasası (1982, 9 Kasım). Resmi Gazete (Sayı: 17863).
- Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik (2015, 3 Mart). Resmi Gazete (Sayı: 29284).
- Zastrow, C. (2013). *Sexism and Efforts For Achieving Equality*. Introduction to Social Work and Social Welfare: Empowering People (11th Edition b., s. 420-447). Cengage Learning.



“Bu yayın, Avrupa Birliği’nin maddi desteği ile oluşturulmuştur ve sũrdũrũlmektedir. İçerik tamamıyla WEglobal Danışmanlık A.ř sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği’nin gũrũřlerini yansıtmac zorunda değildir.”